

РІШЕННЯ ЩОДО ПРИСУДЖЕННЯ НАУКОВОГО СТУПЕНЯ ДОКТОРА НАУК

Спеціалізована вчена рада Д 17.127.01 у Класичному приватному університеті, м. Запоріжжя, прийняла рішення щодо присудження наукового ступеня доктора економічних наук **Бутенко Наталії Василівни** на підставі прилюдного захисту дисертації «**Партнерські відносини в корпоративному секторі національної економіки**» у вигляді рукопису за спеціальністю 08.00.03 – економіка та управління національним господарством

“01” квітня 2016 року, протокол № 5/1.

Бутенко Наталія Василівна, 1975 року народження, громадянка України, освіта вища: закінчила у 1997 році Український державний університет харчових технологій за спеціальністю «менеджмент у виробничій сфері» і здобула кваліфікацію спеціаліста інженера-економіста.

Кандидат економічних наук з 2001 року.

Доцент кафедри менеджменту інноваційної та інвестиційної діяльності з 2006 року.

Працює на посаді доцента кафедри підприємництва Київського національного університету імені Т. Шевченка, м. Київ з жовтня 2015 р. до теперішнього часу.

Роботу виконано в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка Міністерства освіти і науки України.

Науковий консультант – академік НАН України, доктор економічних наук, професор Амоша Олександр Іванович, Інститут економіки промисловості НАН України, директор.

Здобувач має 54 опублікованих наукових праць за темою дисертації, з них 41 працю написано без співавторів, 5 монографій, 36 статей у наукових фахових виданнях України, 2 публікації у наукових періодичних виданнях інших держав з напрямку, з якого підготовлено дисертацію, серед яких 10 статей у виданнях, що входять до міжнародних наукометричних баз, у тому числі:

1. Бутенко Н. В. Взаємини з громадськістю як чинник формування іміджу корпорації / Н. В. Бутенко // Вісник КНУ імені Тараса Шевченка. – Серія «Економіка». – 2005. – № 76. – С. 81–84.

2. Бутенко Н. В. Особливості формування концепції маркетингу, орієнтованої на акціонерів / Н. В. Бутенко // Теоретичні та прикладні питання економіки : зб. наук. пр. – 2005. – № 8. – С. 33–39.

3. Бутенко Н. В. Маркетингове забезпечення первинного розміщення акцій / Н. В. Бутенко // Науковий вісник Державної академії статистики, обліку та аудиту : зб. наук. пр. – 2005. – № 4 (9). – С. 34–40.

4. Бутенко Н. В. Цінні папери в системі маркетингу акціонерного товариства / Н. В. Бутенко // Теорії мікро- макроекономіки : зб. наук. пр. – 2006. – Вип. 24. – С. 95–100.

4

Офіційні опоненти:

АЛИМОВ Олександр Миколайович, академік НАН України, доктор економічних наук, професор, Державна установа «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку НАН України», м. Київ, завідувач відділу стратегічного потенціалу сталого розвитку подав позитивний висновок із зауваженнями:

1. Вважаємо за доцільне вказати, що в сучасних умовах функціонування національного господарства, запропонована автором у роботі концепція формування та розвитку партнерських відносин у корпоративному секторі, побудована на синхронному використанні принципів синергетичного та інституціонального підходів передбачає готовність учасників партнерських відносин інвестувати у їх налагодження. Проте, на думку опонента, для більшості регіонів як і для базових видів економічної діяльності та виробництв у корпоративному секторі ці витрати, наразі, є непосильними. Тому, раціональніше було б розрахувати доцільний обсяг необхідних інвестицій задля впровадження партнерств та визначити можливості застосування механізму державної підтримки стимулювання діяльності щодо їх подальшої розбудови.

2. У пп. 1.3 дисертантом розглянуто сучасні технології формування партнерських відносин в системі забезпечення конкурентоспроможності економіки держави, за результатами якого запропоновано Концептуальну модель забезпечення конкурентоспроможності економіки на засадах ущільнення партнерських відносин у корпоративному секторі. Проте, необхідно признати таке: розкриваючи передумови переходу від стратегії протистояння до партнерських відносин в умовах розвитку конкуренції автор акцентує свою увагу лише на конкурентних перевагах певних суб'єктів національної економіки, але, при цьому, поза увагою здобувача залишаються особливості та специфічність галузевого і регіонального аспекту ущільнення партнерських відносин.

3. Пояснень автора при захисті дисертації вимагають окремі терміни, наприклад, використані при побудові морфологічної матриці ідентифікації вимірів ефективності партнерських відносин у корпоративному секторі економіки України за інтегрованими індикаторами стійкості та надійності партнерської мережі (табл. 4.14) якісні значення характеристик базових ознак із об'єктивним розподілом за параметрами стійкості та надійності. Зокрема, автор використовує такі поняття як «відносно стійкий розвиток»; «відносно нормальний стійкий розвиток»; «відносно слабо стійкий розвиток»; «відносно нестійкий розвиток» тощо.

4. Автором засвідчено у одному з елементів наукової новизни другого рівня (рубрика «удосконалено»): «удосконалено мультирівневу систему оцінювання-прогнозування результативності управління партнерськими відносинами у корпоративному секторі економіки України, до усталеної структури якої інкорпоровано багатовимірний узагальнений інтегральний показник результативності управління (в якості єдиного критерію оцінювання), обрахований на основі інтегральних показників-

індикаторів стійкості та надійності партнерських відносин, скорегованих з урахуванням як вагомості їхньої впливу на результуючий вимір, так і масштабів потенціалу сталого розвитку певної регіональної соціально-економічної системи, в межах якої здійснює свою виробничо-господарську, техніко-технологічну та бізнес-діяльність окрема партнерська мережа». Задля розв'язання вказаного науково-прикладного завдання у площині обґрунтування відповідності якісного значення інтегрованого показника-індикатора надійності партнерських відносин досліджуваної сукупності партнерських мереж використано експертний метод, що не виключає певного суб'єктивізму в результатах оцінювання. Окрім цього, задля здійснення оцінки стійкості та надійності партнерських відносин дисертантом обрано, певною мірою, незначний часовим проміжок дослідження (2012 – 2014 рр.), що є не достатньо показовим для розв'язання проблем науково-прикладного дослідження.

5. У табл. 4.14 (стор. 316) наведено коефіцієнти вагомості впливу інтегральних показників стійкості та надійності партнерських відносин і масштабів потенціалу сталого розвитку на виміри результативності управління (відповідно, 0,40; 0,35; 0,25) у досліджуваній сфері економічної діяльності. І, пояснено, що їх встановлено за результатами економіко-статистичного аналізу (за коефіцієнтами кореляції). Слід було у пп. 4.2 деталізувати також і перелік інших – незначимих регресорів впливу (чи незалежних змінних) на результативність та розкрити принципи елімінації останніх.

КАСИЧ Алла Олександрівна, доктор економічних наук, професор, Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського, м. Кременчук, завідувач кафедри обліку, аналізу та аудиту подала позитивний відгук із зауваженнями:

1. На с. 345 (Розділ 4, пп. 4.3) вказана послідовність формування та реалізації дії організаційно-економічного механізму управління партнерськими відносинами у корпоративному секторі економіки України з розширенням заходів, способів та регуляторів його розбудови за кожним його етапом (формалізованих в межах його інформаційно-організаційної, ринкової, фінансово-економічної та збутово-виробничої підсистем). Вважаю, що доцільно було б додатково підтвердити результативність побудови структури і архітектури організаційно-економічного механізму управління чи дієвість реалізації його дії, наприклад, представивши у Розділі 5 (пп. 5.3) розрахунок вартості запровадження механізму у практику або ж фінансового чи іншого матеріального ефекту від вищезазначеної зміни.

2. Вважаємо за доцільне вказати, що у сучасних умовах функціонування національного господарства (в ресурсних обмеженнях та при постійному нарощенні суспільно-політичних і військово-економічних загроз і ризиків), запропонована автором у роботі синергетично-інституціональна концепція формування та розвитку партнерських відносин потребуватиме у певних регіонах України (наприклад, у Донецькій та Луганській областях) використання специфічних регуляторів задля створення особливих умов державного сприяння розвитку партнерських відносин. Тому, варто було

представити рекомендовані для цих регіонів специфічні форми державно-приватного партнерства, удосконалену систему податкових інструментів, розрахувати вартість реалізації на практиці (і відповідно оцінити можливості) регіонального управління авторського прикладного інструментарію тощо.

3. Слід було б у роботі описати (у економіко-статистичному розділі) і суттєвий деструктивний вплив господарської діяльності деяких галузей економіки на навколишнє природне середовище з урахуванням відповідних параметрів еколого-економічного розвитку регіональних соціально-економічних систем (для тих же таки із досліджуваного переліку: Донецької та Луганської областей, а також і для Дніпропетровської). Тому, і рекомендувати (у пп. 5.3) суб'єктам державного і регіонального управління урахувати авторські розробки, у площині обґрунтованих положень синергетично-інституціональної концепції формування та розвитку партнерських відносин, при розробленні заходів в межах Стратегії сталого розвитку держави (і за регіонами також).

4. Автор детально розкриває базові концепти формування партнерських відносин у різних організаційно-правових формах господарювання, але, при цьому, не розглядає галузевих особливостей їхнього формування та розвитку. Так, для прикладу, визнаємо таке: на стор. 67-70 автор вказує, що «фундаментальною основою забезпечення конкурентоспроможності корпоративного сектору є процес формування конкурентних переваг на засадах партнерських відносин, що спонукає корпоративні структури до пошуку нових джерел, робить їх більш конкурентоспроможними та дозволяє підвищити ефективність в межах різних видів економічної діяльності». Проте, на переконання опонента, необхідно признати об'єктивним наступне: а) поза увагою здобувача залишаються особливості функціонування різних галузей виробництва, для кожної з яких, концепти формування та розвитку партнерських відносин, скоріше всього, не будуть мати незмінний склад та методичне забезпечення; б) доцільно було б розглянути формування конкурентних переваг від ущільнення партнерських відносин к розрізі високотехнологічних галузей національного господарства.

5. Автором здійснено уточнення категоріального поля загальної теорії управління національним господарством у контексті вирішення науково-прикладної проблеми на макрорівні, а саме: а) запропоновано систематизацію партнерських відносин щодо об'єктивізації відповідного складу потенційно-факторних детермінант сталого розвитку (С. 80-86); б) обґрунтовано систему критеріальних показників типологізації партнерських мереж – що, на переконання опонента, варто було б також представити у науковій новизні дисертації.

6. У пп. 2.3 дисертантом сформовано систему індикаторів комплексної діагностики та моніторингу вимірів ефективності та результативності партнерських відносин у корпоративному секторі. І, надалі за її використання, у Розділі 4 здійснено комплексне економічне оцінювання ефективності партнерських відносин у корпоративному секторі. Проте, необхідно признати таке:

а) характеристика відповідності якісного значення інтегрованого показника-індикатора надійності партнерських відносин досліджуваної сукупності партнерських мереж проводилась за допомогою експертного методу, що не виключає суб'єктивних результатів оцінювання;

б) здійснення базових вимірів ідентифікації стійкості та надійності партнерських відносин у 2012-2014 рр. – характеризується незначним часовим проміжком дослідження та є, для науково-прикладного дослідження, не показовим;

в) за авторською репрезентацією (довідками про впровадження) вказано назви методичних розробок, які було використано суб'єктами управління на різних рівнях, що не дозволяє підтвердити: чи використовувалася конкретно оригінальна система багатовимірних показників-індикаторів; чи пройшла вона дослідно-експериментальну перевірку на адекватність за використання певного цільового програмного забезпечення?

МАРГАСОВА Вікторія Геннадіївна, доктор економічних наук, професор, Чернігівський національний технологічний університет, м. Чернігів, завідувач кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту подала позитивний відгук із зауваженнями:

1. У дисертації автор певну увагу приділяє державі, як визначальному суб'єкту ПВ у КС. Зокрема, виокремлює типові й усталені форми присутності держави у ПВ (державна як опосередкований партнер, що здійснює вплив на безпосередніх учасників ПВ шляхом нормативно-правового регулювання ринкової діяльності, здійснення функцій прогнозування, планування, координації та контролю; держава як безпосередній партнер, що бере участь у ПВ на засадах ДПП). Проте, на нашу думку, як учасник взаємовідносин, держава створює інституційну основу розвитку ПВ у КС, а саме розробляє й затверджує механізми стимулювання створення та законодавчого регулювання партнерських структур, інші нормативні акти, що регулюють взаємовідносини між суб'єктами національної економіки. Тому, провідну роль держави у формуванні конкурентної політики та забезпеченні конкурентоспроможності національної економіки, встановленні пріоритетних форм та методів регулювання економічних процесів у контексті ущільнення партнерських відносин, варто було розглядати як підґрунтя формування та розвитку партнерських відносин у корпоративному секторі.

2. Обґрунтована автором доцільність зміни характеру державної політики управління партнерськими відносинами у корпоративному секторі економіки щодо впорядкування виробничо-господарської, міжгалузевої та міжрегіональної взаємодії базується на висновках щодо: а) ідентифікації елементарного складу стратегічного набору з управління партнерськими відносинами; б) розроблення оптимальної для певної партнерської мережі макроекономічної моделі стратегічного управління.

Разом з тим, така впорядкованість потребує додаткового обґрунтування вирішення організаційно-економічних проблем програмного, цільового та системного типу синергетично-інституціональної стратегії в розрізі державного та регіонального рівня, із урахуванням траєкторії розвитку корпоративного

8

сектору економіки України, можливості забезпечення збалансованості функціонування національного господарства і переходу держави та її регіонів до сталого розвитку.

3. Автор у новизні третього рівня вказує «удосконалено процедури інкорпорації технологій маркетингового та соціально спрямованого управління до інструментарію синергетично-інституціональної стратегії управління партнерськими відносинами у корпоративному секторі, що базуються на: чіткому формулюванні змістовності провідних етапів їхнього розроблення; врахуванні економічного паритету функцій раціоналізації витрат; інноваційних перетвореннях у організаційній, комунікаційній та соціальній структурі партнерських мереж».

Проте, на переконання опонента, необхідно признати об'єктивним наступне:

а) потребує додаткового пояснення причини інкорпорації до інструментарію синергетично-інституціональної стратегії управління партнерськими відносинами саме технологій маркетингового та соціально спрямованого управління; б) поза увагою здобувача залишаються інші важливі інструменти реалізації синергетично-інституціональної стратегії управління партнерськими відносинами у корпоративному секторі, зокрема особливості функціонування різних галузей виробництва, для кожної з яких, засади формування та розвитку партнерських відносин будуть специфічними.

4. У пп 1.3 автором розглянуто організаційні форми та характер конкуренції між суб'єктами ПВ і запропонована концептуальна модель забезпечення конкурентоспроможності національної економіки на засадах реалізації партнерських відносин у корпоративному секторі, визначені синергетичні ефекти, які можуть отримати суб'єкти корпоративного сектору від впровадження у практику господарювання партнерських відносин, що, на переконання опонента, варто було б також представити у науковій новизні дисертації.

5. Розглядаючи державно-приватне партнерство та можливості його використання для удосконалення результативності партнерських відносин в корпоративному секторі національної економіки, дисертант розкриває загальний зміст та сутність ДПП, характеризує особливості його здійснення в цілому (с. 241-245) і визначає специфічні риси використання ДПП до проектів на засадах партнерства (с. 245-246). На нашу думку, необхідно було б більше уваги приділити обґрунтуванню вибору найбільш оптимальної моделі державно-приватного партнерства (концесії, лізингу, договірної, коопераційної) з висвітленням переваг кожної моделі з огляду на учасників партнерських відносин та сферу реалізації певного проекту.

ДЯТЛОВА Валентина Василівна, доктор економічних наук, професор, Донецький державний університет управління МОНУ, завідувач кафедри менеджменту зовнішньоекономічної та інноваційної діяльності подала позитивний відгук із зауваженнями:

1. При розгляді детермінант узгодження суперечностей між інтересами суб'єктів корпоративного сектору в процесі партнерських відносин (п. 2.2), а

саме процесу взаємоузгодження економічних інтересів за елементами «держава - суб'єкти корпоративних відносин - партнери» (рис. 2.4, с. 154), варто було б передбачити дослідження щодо взаємодії суб'єктів партнерських відносин і виділення специфічних чинників, які впливають на реалізацію економічних інтересів у межах корпоративного сектору й істотно віддзеркалюються на їх структурі.

2. У запропонованій Концепції формування та розвитку партнерських відносин у корпоративному секторі національної економіки синергетично-інституціонального типу (п. 1.4), що базується на основних синергетичних ефектах, притаманних партнерським відносинам (табл. 1.9, с. 99), слід було б, розкриваючи сукупність теоретичних підходів до формування та розвитку партнерських відносин (рис. 1.1, с. 49), відобразити й підходи до створення синергетичних ефектів.

3. У межах інструментарію загальної синергетично-інституціональної стратегії управління партнерськими відносинами у корпоративному секторі розглянуто формування соціальних та екологоорієнтованих підстратегій партнерських мереж, що, на думку автора, сприятиме досягненню стратегічних пріоритетів соціально-економічного розвитку (с. 104). Погоджуючись в цілому, слід вказати на досить часте не сприйняття таких підстратегій суб'єктами господарювання та необхідності обґрунтування вибору саме такого інструментарію.

4. При аналізі діяльності фінансово-промислових груп України з позиції розвитку партнерських відносин обґрунтовано їх позитивний вплив на національну економіку (п. 3.3, с. 249-259), однак слід було б також звернути увагу й на можливі негативні прояви впливу, зокрема на економічну безпеку та збалансованість функціонування національної економіки, та висвітлити ці аспекти у запропонованій концепції формування та розвитку партнерських відносин.

5. У напрямках реалізації домінант синергетично-інституціональної стратегії управління партнерськими відносинами розглянуто управління маркетингом корпоративних структур на засадах ущільнення міжгалузевої та виробничо-господарської взаємодії (п. 5.1). Проте функції та інструментарій здійснення маркетингу в корпоративному секторі вимагають додаткового обґрунтування та пояснення.

6. За результатами опитування певної вибірки суб'єктів партнерських відносин, проведених з метою визначення сучасного стану та існуючих проблем управління такими відносинами у корпоративному секторі національної економіки, необхідно було б надати результати анкетування та їх математичну обробку для підтвердження достовірності та узгодженості.

7. Для вирішення проблеми розвитку партнерських відносин у корпоративному секторі національної економіки на державному рівні, слід було б узагальнити світовий досвід (наприклад, за пріоритетними для національної економіки галузями) і запропонувати відповідні заходи та інструменти.

8. Більшу увагу слід було б приділити нормативно-правовій складовій механізму регулювання партнерських відносин у корпоративному секторі

національної економіки.

9. Робота перенавантажена складними аббревіатурами, що утруднює її сприйняття.

На дисертацію та автореферат надійшли відгуки:

1. Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, доктор економічних наук, професор, заступник директора навчально-наукового інституту «Каразінська школа бізнесу» **Родченко Володимир Борисович**.

Відгук позитивний із зауваженням рекомендаційного характеру.

З тексту автореферату важко зрозуміти механізм розмежування автором стійкості партнерських відносин в корпоративному секторі України та у корпоративному секторі окремих регіональних соціально-економічних систем, за умови міжрегіональної природи корпоративних структур, що набуває особливої актуальності в умовах децентралізації адміністративної моделі національної економіки.

2. Сумський державний університет, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економічної теорії **Прокопенко Ольга Володимирівна**.

Відгук позитивний із зауваженням рекомендаційного характеру.

В авторефераті доцільно було б навести структуру системи еколого-економічного управління партнерськими мережами та показати її основні функції у вирішенні завдань синергетично-інституціональної стратегії партнерських відносин.

3. Одеський національний університет імені І.І. Мечникова, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри світового господарства і міжнародних економічних відносин **Якубовський Сергій Олексійович**.

Відгук позитивний із зауваженням рекомендаційного характеру.

При обґрунтуванні алгоритмічної послідовності вирішення методологічних проблем у площині формування та розвитку партнерських відносин у межах системи економіки та управління національним господарством, поданих на рис. 3 на с. 15, у тексті автореферату не конкретизовано критерії визначення типу партнерських відносин та вибору виду стратегії управління партнерськими відносинами.

4. Одеський національний економічний університет, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки та управління національним господарством **Балджи Марина Дмитрівна**.

Відгук позитивний із зауваженнями дискусійного характеру.

В авторефераті не отримали достатньої уваги аспекти формування та розвитку партнерських відносин в ході реалізації національних проектів в стратегії економічної модернізації України, зокрема і з точки зору виявлення як можливих переваг для вітчизняних підприємств різних секторів економіки, так і загроз для економічної безпеки.

5. Державна установа «Інститут досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г.М. Доброва НАН України», доктор економічних наук, професор, заступник директора **Соловійов В'ячеслав Павлович**.

Відгук позитивний із зауваженнями.

1. Звертає на себе увагу перенавантаженість тексту абревіатурами.
 2. В авторефераті фактично не пояснюються синергетичні аспекти, на яких автор будує деякі концептуальні пропозиції щодо стратегічного менеджменту у сфері корпоративного сектору.

3. На стор.14 (рис. 2 Загальна схема вирішення проблем управління ПВ у КС економіки України) не зрозуміла класифікація за формою представлення блоків та стрілок, які позначають зв'язки між блоками схеми.

4. На стор.15 (рис.3 Алгоритмічна послідовність вирішення методологічних проблем ...) зображена послідовність (від прогнозування до координації), яка однакова і для регіонального, і для макроекономічного, і для національного і наднаціонального рівня, з чим навряд чи можна погодитись.

5. На стор. 16 індикатори-показники характеризуються як багатовимірні (абз. 6) і тут же – як безрозмірні (абз. 7).

6. На стор. 21 (рис. 4 Етапи реалізації методичного підходу ...) не зрозумілою є послідовність розташування етапів – чи тут часова послідовність етапів, чи більш складна часова схема взаємодії між етапами. Є по тексту редакційні недбалості.

6. Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки і підприємництва **Марченко Валентина Миколаївна.** Відгук позитивний із зауваженнями дискусійного характеру.

В авторефераті не отримали достатньої уваги міжнародні аспекти налагодження державно-приватного партнерства стосовно залучення України до євроінтеграційних процесів, зокрема і з точки зору залучення інвестиційних ресурсів, виявлення як можливих переваг для вітчизняних підприємств корпоративного сектору економіки, так і загроз для економічної безпеки.

7. Кіровоградський національний технічний університет, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедрою Економіки праці та менеджменту, проректор з наукової роботи **Левченко Олександр Миколайович.**

Відгук позитивний без зауважень.

8. Тернопільський національний економічний університет, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри менеджменту та публічного управління **Шкільняк Михайло Михайлович.**

Відгук позитивний із зауваженнями дискусійного характеру.

В авторефераті недостатньо відображено досвід реалізації проектів державно-приватного партнерства в Україні, які в свій час подолали трансформаційний спад та вийшли на траєкторію економічного зростання. Це надало б додаткової аргументації виокремленим автором перевагам та вигодам використання партнерств між суб'єктами корпоративного сектору та держави.

9. Київський національний торговельно-економічний університет, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів **Чугунок Ігор Якович.**

Відгук позитивний із зауваженням.

Недостатньо уваги в авторефераті знайшло відображення інституційних форм партнерських відносин в корпоративному секторі, оскільки у цьому сенсі мають додатково враховуватись організаційно-правові особливості певних партнерських структур. Варто було б також детальніше розкрити в авторефераті значення інновацій та їх інвестиційного забезпечення для отримання можливих міжсекторальних мультиплікативних ефектів від партнерських відносин, зважаючи на регіональну та секторальну диференціацію структури національної економіки.

10. Житомирський державний технологічний університет, доктор економічних наук, професор, декан факультету обліку та фінансів **Лаговська Олена Адамівна**.

Відгук позитивний із зауваженням.

При обґрунтуванні доміант авторської концепції формування та розвитку партнерських відносин у корпоративному секторі національної економіки, зокрема при визначенні закономірностей формування та розвитку партнерських відносин у корпоративному секторі, на рис. 1 (с. 13), не отримала відображення теорія синергетики. Хоча в тексті автореферату мову про синергетичний підхід автор веде.

11. Національний університет харчових технологій, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки і права **Заїнчковський Анатолій Олександрович**.

Відгук позитивний із рекомендаціями.

Слід зазначити, що акцентуючи увагу більшою мірою на методологічних проблемах формування та розвитку партнерських відносин загалом та науково-практичних аспектів їх налагодження в корпоративному секторі національної економіки, автор розглядає динаміку розвитку корпоративного сектору економіки України у 2010–2015 рр. (с. 18) та не розкриває особливості їх формування в розрізі окремих галузей. Цікавим був би також розгляд в роботі специфічного характеру партнерських відносин в ході реалізації проектів державно-приватного партнерства в окремих галузях національного господарства.

12. Чорноморський державний університет імені Петра Могили, доктор наук з державного управління, професор, директор інституту державного управління **Ємельянов Володимир Михайлович**.

Відгук позитивний із зауваженнями дискусійного характеру.

В авторефераті недостатньо відображено досвід реалізації проектів державно-приватного партнерства в Україні, які в свій час подолали трансформаційний спад та вийшли на траєкторію економічного зростання. Це надало б додаткової аргументації виокремленим автором перевагам та вигодам використання партнерств між суб'єктами корпоративного сектору та держави».

13. Академія муніципального управління, доктор економічних наук, професор, в. о. ректора **Даций Олександр Іванович**.

Відгук позитивний із зауваженням рекомендаційного характеру.

В Україні за умов прояву дестабілізуючих факторів, які суттєво впливають на її соціально-економічний розвиток, нині основним чинником, що

стримує активізацію партнерської діяльності, є недостатній обсяг інвестиційних ресурсів, спрямованих на дані цілі. Відтак варто було детальніше розкрити в авторефераті обсяги необхідних інвестицій для налагодження партнерств, зважаючи на отримання можливих між секторальних мультиплікативних ефектів від партнерських відносин, зважаючи на регіональну та секторальну диференціацію структури національної економіки.

14. Луцький національний технічний університет, доктор економічних наук, професор, проректор з науково-педагогічної роботи **Герасимчук Зоряна Вікторівна**.

Відгук позитивний із зауваженням рекомендаційного характеру.

Було б доцільно більш детально висвітлити в авторефераті особливості налагодження партнерських відносин в окремих регіонах України, та обрати певні пріоритетні регіони для їх розвитку, та вказати регіони, що характеризуються обмежувальними факторами.

15. Київський національний університет імені Тараса Шевченка, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри міжнародної економіки та маркетингу **Кравченко Володимир Анатолійович**.

1. Зауваження, які стосуються порядку порушення вимог нормативно-правових актів, якими регулюється питання присудження наукового ступеня доктора наук.

1.1 В тексті дисертації є посилання на НДР «Розвиток внутрішнього ринку України в умовах глобалізації: закономірності та протиріччя» № 06БФ040-01 (№ державної реєстрації 0106U06542, 2006 -2010 рр.), в межах якої виконано роботу (с. 9).

Ознайомлення з текстом вищезазначеної НДР показало що, к.е.н., доцент кафедри менеджменту інноваційної та інвестиційної діяльності Бутенко Н.В. в цьому звіті є автором п.1.1.1 «Особливості інноваційно-інвестиційної активності в Україні (т. 3 Звіту з НДР, с.10-16) та п.1.1.2 «Дослідження впливу результатів інноваційно-інвестиційної діяльності на внутрішній ринок в Україні» (т. 3 Звіту з НДР, с.17 – 21), і зміст яких повністю заперечує твердження Бутенко Н.В. про те, що «особистий внесок автора полягає в обґрунтуванні теоретико-методологічних засад дослідження партнерських відносин в корпоративному, виявленні впливу інституційних чинників на їх імплементацію» (с. 9 дисертації).

1.2. В тексті дисертації зазначено, що «Основні наукові результати і висновки дисертації опубліковано у 54 наукових працях (загальним обсягом 68,26 д. а., особисто автору належить 66,23 д. а.). З них: 2 одноосібні та 3 колективні монографії; 36 наукових статей, з них 34 - у наукових фахових виданнях України» (с.23).

Вивчення положень першої із зазначених одноосібних монографій Бутенко Н.В. – Партнерські відносини на промисловому ринку: монографія – Кам'янець-Подільський : Вид-во Аксіома, 2013. – 320 с. (18,6 д. а.), свідчить про те, що вона присвячена дослідженню актуальних проблем управління маркетинговою діяльністю підприємств, про що йде мова у вступі до монографії, а саме: «Метою монографії є комплексне дослідження

особливостей та основних факторів, які впливають на формування сучасної парадигми партнерських відносин на промисловому ринку, та обґрунтування на цій основі ефективного механізму маркетингового управління партнерськими мережами на промисловому ринку» (с.5). Бутенко Н.В. пише «Гіпотеза полягає в тому, що автор розглядає теорію партнерських відносин, складовими якої є механізми та принципи їх формування, критерії оцінки їх ефективності, а також таку важливу складову, як маркетинг партнерських відносин з позиції розподілу окремих функцій маркетингу між суб'єктами партнерських відносин на промисловому ринку та синергетичного ефекту від їх взаємодії» (с.6). Таким чином, монографія не відповідає паспорту спеціальності 08.00.03 - економіка та управління національним господарством, і написана відповідно до паспорту спеціальності 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності), формула якої включає багатоаспектні дослідження ринку товарів та послуг, і в якому одним із напрямів досліджень визначено маркетингову та логістичну діяльність підприємства. (скановані сторінки передмови та післямови додаються до відгуку).

Із текстом другої із зазначених одноосібних монографій Бутенко Н.В. Розвиток партнерства в національній економіці : монографія /Н. В. Бутенко ; НАН України, Інститут економіки промисловості. – Київ : Вид-во ІЕП НАН України, 2015. – 358 с. (20,8 д. а.), не представляється можливим ознайомитися, оскільки станом на 24 березня 2016 року вона була відсутня у фондах таких бібліотек України, розташованих в м. Києві, і до яких вона була повинна надсилатися: Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського НАН України (03039, Київ, проспект 40-річчя Жовтня, 3); Національна парламентська бібліотека України (01001, Київ, вул. М. Грушевського, 1); Державна наукова установа «Книжкова палата України імені Івана Федорова» (02660, Київ, проспект Ю. Гагаріна, 27), про що є довідки, підписані керівництвом цих наукових установ (копії довідок додаються).

Із переліку фахових статей до спеціальності 08.00.03 відносяться лише 10 статей із 34, які вийшли друком у 2014-2015 рр., і за положеннями яких неможливо судити про наукову новизну результатів, отриманих Бутенко Н.В. в ході дослідження партнерських відносин в корпоративному секторі національної економіки.

Таким чином, в тексті дисертаційної роботи Бутенко Наталії Василівни на тему «Партнерські відносини в корпоративному секторі національної економіки», яку подано на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук за спеціальністю 08.00.03 – економіка та управління національним господарством виявлено порушення низки нормативно правових актів, які стосуються Порядку присудження наукових ступенів, який затверджений Постановою КМУ від 24 липня 2013 р. № 567 , Наказу Мінмолодьспорту України «Про опублікування результатів дисертацій на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук» від 17.10.2012 р. та Вимог до опублікованої монографії, що подається на здобуття наукового ступеня доктора і кандидата наук, затверджених Наказом Мінмолодьспорту України №1112 від 17.10.2012 р, що проявилось у наступному:

- фактичній відсутності монографії Бутенко Н.В. Розвиток партнерства в національній економіці (2015 р.) у обов'язкових для її отримання бібліотеках м. Києва,
- невідповідності монографії Бутенко Н.В. Партнерські відносини на промисловому ринку (2013 р.) паспорту спеціальності 08.00.03;
- відсутності 20 публікацій у наукових (зокрема електронних) фахових виданнях України за темою публікацій;
- відсутності зв'язку із НДР «Розвиток внутрішнього ринку України в умовах глобалізації: закономірності та протиріччя» № 06БФ040-01 (№ державної реєстрації 0106U06542, 2006-2010 рр.).

2. Зауваження, які стосуються змістовної частини дисертаційної роботи Бутенко Наталії Василівни на тему «Партнерські відносини в корпоративному секторі національної економіки».

2.1 В якості об'єкта дослідження дисертації визначено «процеси формування та розвитку партнерських відносин у корпоративному секторі у контексті підвищення конкурентоспроможності національної економіки» (с.11), який відноситься до паспорту наукової спеціальності 08.00.04.

2.2. В дисертації стверджується, що такі категорії як «партнерські зв'язки», «партнерські відносини» у якості форми взаємодії стали об'єктом наукового пізнання протягом останніх десятиліть, однак про існування даного феномена відомо ще з кінця XIX ст.» (с. 25). Проте, ще в 15-сторіччі ганзейські купці вступали в партнерські відносини між собою, домовляючись про транспортування супутніх вантажів з Гамбургу в Данціг, і ці та інші випадки налагодження партнерських відносин достатньо повно висвітлені в історичній літературі. 2.3 В дисертації в якості наукової новизни дослідження зазначено, що вперше «побудовано й обґрунтовано концептуально-аналітичну модель організаційно-економічного механізму управління партнерськими відносинами, якою передбачено перманентне удосконалення його структури, змісту і функцій за чотирма етапами формування, що дозволило виокремити базові системоутворюючі регулятори, зосереджені в межах його інформаційно-організаційної, ринкової, фінансово-економічної та збутово-виробничої підсистем, які забезпечують синхронний перебіг виробничо-господарських, техніко-технологічних, системно-універсальних і бізнес процесів в межах певної мережевої конструкції із інтенсифікації та раціоналізації обміну-перерозподілу різних за природою ресурсів, резервів і можливостей для:

імплементації та реалізації технології синергетично-інституціонального управління в ресурсних обмеженнях; переходу держави та її регіонів до сталого розвитку» (с.14).

Ознайомлення із положеннями дисертаціями (глава 4 «Принципові методичні підходи до оцінювання партнерських відносин та моделювання їхнього розвитку») знову свідчить про те, що дисертант досліджує проблеми управління партнерським відносинами між окремими суб'єктами національної економіки, що знову ж таки є напрямками дослідження, які відносяться до паспорту наукової спеціальності 08.00.04.

2.4 В дисертації стверджується, що «об'єктивність та адекватність реальним виробничо-господарським, техніко-технологічним, системно-універсальним та соціально-економічним процесам, які відбуваються на сучасному етапі розвитку корпоративного сектору економіки України, оригінального прикладного інструментарію - підтверджена довідками про впровадження розробок, що представлено у Додатку А - зокрема, на рис. А. 4, А. 5, А. 9 та ін. (с. 366) Проте в тексті дисертації ці довідки відсутні.

2.5. В дисертації зазначається, що було проведене опитування «вибірки суб'єктів ПВ, наведених у Додатку Д.6, за процедурою та запитаннями, які описано у Додатку Д.7.» (с. 266). В вибірці присутні ДТЕК, Метінвест, Оболонь, Мотор-січ, Інтерпайп, Дніпроспецсталь та інші великі підприємства України. На жаль, результати проведеного дослідження представлені лише на 6 сторінках роботи, зводяться до простого інструментарію дискрептивної статистики (відсоток відповідей на певний варіант запитання) і не дають уявлення про те, як вирішуються на рівні національного господарства проблеми управління партнерськими відносинами. До того ж, неможливо ознайомитися із первісними результатами анкетування (чи у вигляді заповнених анкет, чи у табличному вигляді). Одночасно, маючи досвід проведення маркетингових досліджень на промисловому ринку, автор відгуку уявляє складність такого роду роботи і зусилля, які мала докласти Бутенко Н.В. для доступу до респондентів. Тому, обставини та результати такого опитування також мають бути піддані більш глибокому аналізу, що дасть можливість впевнитися в їх достовірності.

У дискусії взяли участь члени спеціалізованої вченої ради:

1. Шапошников Костянтин Сергійович, д.е.н., професор, спеціальність 08.00.03.

Зауваження.

Щодо зауважень. По-перше, висновок 12 слід розділити на два окремих висновки, що призведе до рівної кількості завдань і висновків, тим більше, що в цьому висновку об'єднані результати щодо виконання двох завдань.

По-друге, в інформаційній базі дослідження слід розшифрувати, які саме дані, розміщені в мережі Інтернет, були використані.

Крім того, слід було б додати показники підприємств, котрі досліджувались в роботі.

Слід було б об'єднати такі пункти наукової новизни як 3-й та 4-й елементи кваліфікації «удосконалено» та 2-й елемент кваліфікації «удосконалено» з 2-м елементом кваліфікації «набуло подальшого розвитку», що дає змогу виокремити науковий доробок і унормувати кількість елементів наукової новизни відповідно до чинних вимог.

Матеріали за розділами дисертації в авторефераті слід було б викласти пропорційно, а у нас останньому розділу відведено 7 сторінок, тоді як іншим розділам 2,5-3,5 сторінок.

Автор не надає достатньої уваги віртуальним формам організації бізнесу, а саме вони є основою для розвитку рівноправних і анонімних партнерських відносин.

2. Верхоглядова Наталя Ігорівна, д.е.н., професор, спеціальність 08.00.03.

Зауваження.

Стосовно дискусійних питань та побажань. На мій погляд, бажано було б надати в тексті автореферату аналіз результатів функціонування партнерських мереж в корпоративному секторі, а також визначення впливу запропонованого автором організаційно-економічного механізму управління партнерськими відносинами у корпоративному секторі національної економіки на конкурентоспроможність національної економіки.

Також, на мій погляд, недостатньо приділено уваги системі державного управління та регулюванню розвитку корпоративного сектору національної економіки, та участі держави в партнерських відносинах.

Я не зовсім погоджуюсь із запропонованим автором визначенням «сталій розвиток партнерської мережі» та «система формування та розвитку ПВ у КС».

3. Пивоваров Михайло Григорович, д.е.н., професор, спеціальність 08.00.03.

Зауваження.

По-перше – для оцінки основних макроекономічних показників функціонування та розвитку НГ (2010–2014 рр.) в розрізі інституційної структури за секторами економіки України автор використовує економічний показник «Валовий наявний дохід», а ні ВНД або ВВП (табл.1, стор.17 автореферату). По-друге, за результатами розробки і використання в економіко-статистичному аналізі низки експертних методів оцінювання стійкості та надійності ПВ у КС НЕ визначено, систематизовано та розмежовано: а) системно-універсальні проблеми та перешкоди на шляху забезпечення їх результативності й ефективності; б) найдієвіші організаційні форми ПВ між суб'єктами КС у контексті міжгалузевої та міжрегіональної взаємодії; в) ресурсно-функціональні детермінанти стратегічного управління ПВ у КС і антимонопольного регулювання та інше (стор. 19, табл. 3 автореф.) Нажаль, не достатньо обґрунтований перелік цієї низки експертних методів оцінювання стійкості та надійності ПВ у КС НЕ. По-третє, в дисертаційній роботі не достатньо уваги приділено системи державного регулювання діяльності суб'єктів корпоративного сектору національної економіки, котра дуже глибоко впливає на господарські взаємовідносини, у тому числі, у партнерські відносини в корпоративного сектору.

4. Миронова Лариса Геннадіївна, д.е.н., спеціальність 08.00.03.

Зауваження.

У якості зауважень, хотілося б сказати, що крупна мережа партнерських компаній, якою є Метінвест, це приватне підприємство. Як вона може співпрацювати з державою. Отримані результати отримали практичне впровадження, я бачу довідки про впровадження в Верховну Раду. Мені не зовсім зрозуміло як приватні компанії можуть співіснувати з державою. На це потрібно було більше уваги звернути в роботі.

5. Радєва Марина Миколаївна, д.е.н., професор, спеціальність 08.00.03

Зауваження.

Як методологічну основу роботи в авторефераті вказано синергетично-інституціональну концепцію, на мою думку, було б доцільно більш ширше використовувати економічного аналізу, що пропонують різні парадигми інституціональної історії, не об'єднуючи їх в один.

На с. 15 автор пропонує алгоритмічну послідовність вирішення методологічних проблем у площині формування та розвитку партнерських відносин у межах системи економіки та управління національним господарством. На мою думку, алгоритм передбачає можливість альтернативного вибору залежно від означеного критерію.

6. Порохня Василь Михайлович, д.е.н., професор, спеціальність 08.00.03.

Зауваження.

Дещо не зрозуміло мені в роботі, що стосується методології. Я бачу, що не розглянуті партнерські відносини у тому секторі, що пов'язаний з асоціаціями і т.д., але про це ніде немає мови. На мою думку, партнерські відносини підміняються економічними відносинами. Хотілося б знати, яку долю партнерські відносини складають в секторі корпоративному, а яку долю економічні відносини. Як вони взаємодіють? І ще одне зауваження стосовно моделей. Якщо розглядати ваш показник результативності управління, а потім перейти до макроекономічних показників, то Ви їх перемножуєте, а потім ще «-, +». Це формула 5. Ви не отримуєте позитивного економічного результату, включаючи інтегральний показник. Мені не зрозуміла таблиця, яку Ви наводите, де результати. І ще хотілося б сказати, якщо це економічні результати, то треба конкретно розрахувати ефективність. Що? На скільки? Це ж макроекономіка. Треба конкретно сказати і науковцям і уряду, що Ви конкретно можете зробити. І що треба зробити із партнерськими відносинами, щоб підвищити ці результати.

7. Салига Костянтин Сергійович, д.е.н., професор, спеціальність 08.00.04.

Зауваження.

Хоча у мене є побажання щодо рис. 3 «Алгоритмічна послідовність вирішення методологічних проблем у площині формування та розвитку партнерських відносин у межах системи економіки та управління національним господарством» стосовно елементів прогнозування, планування, регулювання, контролю та координації, до якого саме етапу відносяться ці елементи.

8. Ільяшенко Вікторія Анатоліївна, д.е.н., професор, спеціальність 08.00.03.

Без зауважень.

9. Гальцова Ольга Леонідівна, д.е.н., професор, спеціальність 08.00.03.

Зауваження.

Я зупинюсь на негативних моментах роботи. Я ретельно ознайомила з текстом дисертації, адже я була експертом по цій роботі.

По-перше, висновки до розділів занадто розлогі, їх занадто багато, деякі з них варто було б об'єднати, щоб їх кількість відповідала кількості підрозділів.

Рисунки та таблиці слід було б оформити згідно з діючими стандартами, а саме: розташувати підписи до рисунків та зазначити продовження таблиць, що переносяться на наступну сторінку.

Подекуди в роботі зустрічаються некоректні стилістичні звороти, наприклад, с. 145, абзац другий «таким чином підтвердімо про таке...», а також у висновку №12 «Визначимо, що при відмові...».

На рис. 4.1 с 316 не показано взаємозв'язок етапів реалізації методичного підходу до оцінювання вимірів стійкості партнерських відносин.

Дискусійним є твердження дисертанти на с. 277 про те, що «корпоративний сектор України відрізняється від провідних країн світу розривом між наукою та фірмою, а інноваційна ж інфраструктура знаходиться в кризовому стані». Я вважаю, дане твердження не коректним.

Стор. 13 автореферату рис. 1 Сукупність теоретичних підходів до вирішення проблем формування та розвитку партнерських відносин в Україні. На даному рисунку представлені представники певних наукових шкіл та теорій, якщо ця схема подається як сукупність принципів та підходів, які використано для дослідження і визначення закономірностей формування ті розвитку ПВ, то слід було б подати саме принципи та підходи ПВ.

10. Шмиголь Надія Миколаївна, д.е.н., професор, спеціальність 08.00.04.

Без зауважень.

11. Метеленко Наталія Георгіївна, д.е.н., професор, спеціальність 08.00.04.

Без зауважень.

12. Коваленко Олена Валеріївна, д.е.н., професор, спеціальність 08.00.04.

Зауваження.

Я зупинюся на зупинюся на зауваженнях, які, можливо, стануть поштовхом для майбутніх наукових досліджень Наталії Василівни. По-перше, хочу звернути вашу увагу на рисунок 3 на стор. 15. Я не побачила його у матеріалах до захисту дисертації. І на рис. 2, коли ви подаєте загальну схему вирішення проблем управління ПВ у КС економіки України, ви вказуєте на 5 функцій управління: прогнозування, планування, регулювання, контролю та координації. Але далі зазначаєте, що зазначене дало змогу визначити сім пріоритетних функцій у сфері управління ними. Тобто ви плутаєте етапи та функції. Тобто тут мова йде про 5 функцій. І не дуже я згодна з автором, щодо рис. 3. А саме щодо рівнів національного та наднаціонального, макрорівня, регіонального та мікрорівня. Це мова йде про, мабуть, про міжнародний рівень. Я не розумію різницю між національним рівнем та макрорівнем. Крім того, національний рівень виходить за межі цієї схеми.

13. Іванов Микола Миколайович, д.е.н., професор, спеціальність 08.00.04

Без зауважень.

14. Покатаєва Ольга Вікторівна, д.е.н., професор, спеціальність 08.00.03

Зауваження.

Я маю зауваження з приводу с. 5, де автор зазначає наукову новизну і говорить про те, що вперше розроблено, обґрунтовано та формалізовано загальну схему дослідження партнерських відносин у корпоративному секторі економіки України. Деякі пункти наукової новизни заявлено, але трохи по-іншому ці схеми мають назви в тексті автореферату. На рис. 20 схема зображена, але називається «Загальна схема вирішення проблем управління ПВ у КС економіки України».

Стосовно другого пункту «вперше» автор вказує, що побудовано й обґрунтовано концептуально-аналітичну модель організаційно-економічного механізму управління партнерськими відносинами, але цю модель я не знайшла в тексті автореферату. Аналогічне зауваження стосовно концепції формування, яку автором удосконалено, я також її не знайшла.

Автором багато висвітлено багато пунктів наукової новизни, але обмежений зміст автореферату не дає змогу розкрити їх всі.

На с. 15 автореферату на Рис. 3. Алгоритмічна послідовність вирішення методологічних проблем у площині формування та розвитку партнерських відносин у межах системи економіки та управління національним господарством автор вказує, що ним побудовано алгоритмічну послідовність, але алгоритм – це ж і є послідовність.

На с. 16 автор вказує, що ним у третьому розділі подано результати аналізу міжнародного досвіду корпоративного управління в контексті його ймовірної адаптації. Я зовсім не знайшла цього закордонного досвіду, але ж я розумію, що причиною цього є обмежений обсяг автореферату.

У дискусії взяли участь присутні на захисті фахівці:

Голова правління ПрАТ «Запоріжжметалооптторг» Фесенко Олена Володимирівна.

Без зауважень.

При проведенні таємного голосування виявилось, що із 19 членів спеціалізованої вченої ради, які взяли участь у голосуванні (з них 10 докторів наук за профілем дисертації), проголосували:

«За» – 19 членів ради,

«Проти» – 0 членів ради,

недійсних бюлетенів – 0.

ВИСНОВОК

спеціалізованої вченої ради Д 17.127.01

Класичного приватного університету щодо дисертаційної роботи Бутенко Наталії Василівни «Партнерські відносини в корпоративному секторі національної економіки», поданої на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук зі спеціальності 08.00.03 – економіка та управління національним господарством

1 квітня 2016 р.

Актуальність теми визначається тим, що рух економіки України від індивідуалізації до корпоратизації визначає об'єктивну необхідність відновлення втрачених виробничо-технологічних комплексів та коопераційних зв'язків між господарюючими суб'єктами. Наявна в корпоративному секторі України у даний час концентрація капіталів, реалізація масштабних інвестиційних та інноваційних проектів, вдосконалення форм та методів регулювання економічних процесів у корпоративному секторі задля пошуку більш ефективних інструментів державного регулювання у контексті забезпечення сталого розвитку держави та її регіонів, за своєю інтенсивністю та якістю не задовольняє зростаючих потреб національної економіки.

Серед причин низького рівня розвитку корпоративного сектору національного господарства слід відзначити послаблення виробничо-господарської, міжгалузевої та міжрегіональної взаємодії у контексті забезпечення збалансованості функціонування національного господарства, та недооцінка ролі партнерських відносин між окремими суб'єктами національної економіки. Особливої актуальності дані проблеми набувають в умовах пошуку шляхів підвищення рівня конкурентоспроможності національного господарства та стійкості економічної системи України. Становлення ефективної економіки потребує формування та розвитку повноцінного інституту партнерських відносин. Необхідність стимулювання формування та розвитку партнерських відносин нині є об'єктивною необхідністю, за рахунок чого можуть бути прискорені бажані позитивні зміни в економіці. Тому необхідно сконцентрувати зусилля на розробці теоретико-методологічних і методичних основ формування та розвитку партнерських відносин у корпоративному секторі національної економіки та оцінюванні результативності управління ними для активного формування партнерської моделі національної економіки. Вирішення проблеми досягнення високих показників результативності управління партнерськими відносинами у корпоративному секторі української економіки спроможні генерувати соціальні, екологічні, економічні, технологічні, маркетингові ефекти.

У контексті викладеного вище тема дисертаційної роботи Бутенко Наталії Василівни, пов'язана з формуванням партнерських відносин в корпоративному секторі національної економіки, є актуальною.

Найсуттєвіші наукові результати, одержані здобувачем особисто, та ступінь їх новизни полягають в обґрунтуванні теоретичних положень, розробці науково-методичних підходів і практичних рекомендацій щодо удосконалення партнерських відносин в корпоративному секторі національної економіки. У результаті проведеного дослідження сформульовано ряд наукових положень та висновків, запропонованих особисто здобувачем.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в: розробленні узагальненої схеми дослідження формування та розвитку партнерських відносин у корпоративному секторі в межах системи економіки та управління національним господарством, яка передбачає наступні фази: теоретико-концептуальну; методологічну; оцінку та діагностику параметрів партнерських відносин; оцінювання-прогнозування макроекономічних і відносних показників; матеріалізації методологічних засад; регулювання та корегування діяльності у сфері управління; адаптації та врахування досвіду впровадження корелянтами різних рівнів авторських розробок у практику господарювання; обґрунтуванні концептуально-аналітичної моделі організаційно-економічного механізму управління партнерськими відносинами; удосконаленні структури, змісту і функцій організаційно-економічного механізму управління партнерськими відносинами в межах інформаційно-організаційної, ринкової, фінансово-економічної та збутово-виробничої підсистем, що дають змогу забезпечити синхронний перебіг виробничо-господарських, техніко-технологічних, системно-універсальних і бізнес процесів для імплементації та реалізації синергетично-інституціонального управління при переході держави та її регіонів до сталого розвитку;

Визнано такими, що удосконалені: концепція формування та розвитку партнерських відносин у корпоративному секторі національної економіки, розроблення якої базується на базових принципах синергетичного та інституціонального підходів та положень теоретичних засад кооперації, ланцюгової вартості, загальної теорії управління та сталого розвитку; алгоритмічність реалізації структурно-логічних схем і модельних рішень на феноменологічних засадах, які визначені у контексті забезпечення переходу держави до сталого розвитку при нарощенні ризиків українському державотворенню на шляху її інтеграційного вибору; методичні підходи до оцінювання надійності та оцінювання стійкості партнерських відносин у корпоративному секторі, які передбачено здійснювати експертні розрахунки за характеристиками надійності партнера, виробничо-господарської діяльності, партнерської мережі, формування рейтингу партнерських відносин за значеннями узагальненого індексу надійності; вибір та формування елементарного складу підстратегій за найвагомішими регресорами впливу із розробленням відповідного типу загальної стратегії управління партнерськими відносинами в ресурсних обмеженнях, визначення та обґрунтування вимог до стійкості, формування вихідної бази даних та розрахунок елементарних складових стійкості, формування ретроспективного лагу та розробка моделей

інтегрального показника стійкості, обґрунтування меж порогових змін інтегрального показника-індикатора, формування стратегічного набору стійкості партнерської мережі в регіоні задля забезпечення переходу останнього до сталого розвитку; комплекс засобів впливу на формування і розвиток партнерських відносин у корпоративному секторі економіки України на засадах синергетично-інституціонального підходу, обґрунтування якого здійснено за використання принципів системного, ситуаційного, процесного та комплексного підходу у контексті формування стратегії управління партнерськими мережами задля збалансованості функціонування національного господарства; прикладний інструментарій дослідження виробничо-господарських, техніко-технологічних, системно-універсальних та бізнес-процесів у корпоративному секторі за відносними показниками стійкості та надійності партнерських відносин та результативності управління ними; структурно-логічну схему реалізації маркетингової підстратегії, що відтворено на засадах використання у процедурах її розроблення елементів комплексу маркетингу та передбачає синхронізацію процесів провадження товарної політики, ціноутворення, каналів розподілу та раціоналізації комунікаційних зв'язків у корпоративному секторі економіки; концептуальну модель управління соціальною сферою партнерської мережі за характеристиками «система – об'єкт» функціонування корпоративного сектору економіки України, яка передбачає: процеси пошуку та активізації освоєння внутрішнього соціального потенціалу; процедури прогнозно-аналітичної оцінки альтернатив та інваріантності розвитку на довгостроковий період, моделювання стратегічних взаємозв'язків, взаємозалежності та взаємовідносин із суб'єктами зовнішнього соціального середовища, формування соціальної підстратегії управління партнерським відносинами;

Визнано такими, що дістали подальшого розвитку: понятійно-категоріальний апарат теорії економіки та управління національним господарством, що розвинуто за рахунок авторського трактування понять «партнерство»; «партнерсько-корпоративні відносини»; «партнерські мережі»; «сталий розвиток партнерської мережі»; «система формування та розвитку партнерських відносин у корпоративному секторі»; «організаційно-економічний механізм управління партнерськими відносинами в Україні»; «стратегія управління партнерськими відносинами у корпоративному секторі національної економіки»; методологічні засади оцінювання та прогнозування вимірів результативності управління партнерськими відносинами у корпоративному секторі економіки України, які базуються на методичних інструментаріях обчислення параметрів стійкості та надійності партнерських мереж; пропозиції щодо удосконалення структури, змісту і функцій відповідного типу організаційно-економічного механізму управління у контексті розроблення та реалізації оптимальної синергетично-інституціональної стратегії; методологічні принципи та методики ідентифікації стратегічного набору управління партнерськими відносинами, які полягають у

формуванні програмного, цільового та системного типу синергетично-інституціональної стратегії, що дало змогу розв'язати проблеми імітаційного моделювання траєкторії розвитку корпоративного сектору економіки України; концептуальні підходи до впровадження маркетингового та соціально-спрямованого управління в інструментарій синергетично-інституціональної стратегії управління партнерськими відносинами у корпоративному секторі економіки; положення формування системи еколого-економічного управління розвитком партнерських мереж у контексті реалізації завдань синергетично-інституціональної стратегії щодо забезпечення переходу національної економіки до сталого розвитку; організаційно-економічні підходи до визначення впливу темпів зростання у корпоративному секторі національної економіки на результати функціонування і подальший розвиток реального сектору економіки, що дозволило здійснити прогноз як його розвитку за обсягами реалізованої промислової продукції до 2020 р., так і економічного зростання корпоративного сектору, змодельовати та окреслити пріоритетність використання синергетично-інституціональної технології стратегічного управління партнерськими відносинами.

Теоретичне і практичне значення одержаних результатів роботи полягає в тому, що запропоновані підходи до удосконалення партнерських відносин в корпоративному секторі національної економіки дозволять підвищити ефективність функціонування суб'єктів корпоративного сектору та надати вагомий поштовх розвитку іншим секторам національної економіки.

Таким чином, практичну значимість результатів дисертації визначають такі результати: система показників для діагностики надійності та сталості партнерських відносин у корпоративному секторі національної економіки; мультирівнева система оцінювання-прогнозування результативності управління партнерських відносин; морфологічна матриця ідентифікації вимірів ефективності партнерських відносин за інтегрованими показниками-індикаторами (індексами) стійкості та надійності; набір локальних підстратегій за трьома видами (програмним, цільовим, системним) загальної стратегії управління партнерських відносин у корпоративному секторі; практичні рекомендації щодо формування умов для запровадження синергетично-інституціональних доміант у практику управління; науково-практичні рекомендації щодо інкорпорації сучасних технологій маркетингового та соціально-спрямованого управління до інструментарію синергетично-інституціональної стратегії управління партнерських відносин у корпоративному секторі економіки України; структурно-логічна схема реалізації маркетингової підстратегії; розбудова архітектури сучасної системи еколого-економічного управління розвитком партнерської мережі; розроблені кореляційно-регресивні моделі для прогнозування прогнозу обсягів реалізованої промислової продукції та економічного зростання корпоративного сектору до 2020 року; заходи інституційного забезпечення розвитку партнерських відносин. Матеріали кандидатської дисертації при підготовці цієї дисертації не використовувались.

28

Одержані в дисертації наукові результати, концептуальні положення, методи та науково-методичні підходи до удосконалення партнерських відносин в корпоративному секторі національної економіки знайшли практичне впровадження у: Комітеті Верховної Ради України з питань економічної політики (довідка за № 04-18/15-541 від 19.12.2013 р.); Департаменті економіки соціальної та гуманітарної сфери Міністерства економічного розвитку і торгівлі України (довідка за № 4802-08/45212 від 29.12.2014 р.); групі компаній ТОВ «Orion Group» (довідка за № 37 від 15.02.2013 р.); Державному концерні Національне виробничо-аграрне об'єднання «Масандра» (довідка за № 419-01/2 від 22.01.2014 р.); міжнародній вертикально-інтегрованій гірничо-металургійній групі компаній «Метінвест» (довідка за № 1/1-1268 від 22.04.2014 р.); АТ «Мотор Січ» (довідка за № 234/ОК від 31.05.2012 р.); департаменті вищої освіти Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України (довідка № 4.2-24/1862 від 27.06.2012 р.).

Результати дисертаційної роботи використовуються у навчальному процесі Київського національного університету імені Тараса Шевченка при розробці навчально-методичних матеріалів та викладанні навчальних дисциплін: «Методологія наукових досліджень», «Основи менеджменту та маркетингу», «Маркетинг корпоративних структур», «Маркетинг» (довідка КНУ імені Тараса Шевченка за № 013/594 від 8.12.2014 р.).

Спеціалізована вчена рада рекомендує врахувати результати дисертаційної роботи, а науково-методичні рекомендації з забезпечення удосконалення партнерських відносин в корпоративному секторі національної економіки направити у Міністерство економічного розвитку і торгівлі України та використовувати: а) у навчальному процесі вищих навчальних закладів України при розробці навчальних модулів для студентів усіх форм навчання з економіки та підприємництва; б) у практиці діяльності суб'єктів корпоративного сектору в процесі формування корпоративних відносин; в) органам державної влади при формуванні регуляторів функціонування корпоративних форм організації бізнесу.

ЗАГАЛЬНИЙ ВИСНОВОК:

Спеціалізована вчена рада вважає, що дисертація Бутенко Наталії Василівни «Партнерські відносини в корпоративному секторі національної економіки» є самостійною завершеною кваліфікаційною працею, а отримані результати в сукупності є вагомим внеском в науку економіки та управління національним господарством в частині розробки нових теоретичних положень і науково-практичних рекомендацій щодо удосконалення партнерських відносин в корпоративному секторі національної економіки. Дисертація відповідає вимогам пунктів 10, 12-14 Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння звання старшого наукового співробітника» від 24 липня 2013 року № 567, а її автор, Бутенко Наталія Василівна – заслуговує на присудження наукового ступеня доктора економічних наук за спеціальністю 08.00.03 – економіка та управління національним господарством.

На підставі результатів таємного голосування та прийнятого висновку спеціалізована вчена рада присуджує **Бутенко Наталії Василівни** науковий ступінь доктора економічних наук за спеціальністю 08.00.03. – економіка та управління національним господарством.

Голова
спеціалізованої вченої ради Д 17.127.01 *О.В. Покатаєва*

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради Д 17.127.01 *О.І. Трохимець*

«01» квітня 2016 р.

Атестаційна справа зареєстрована у МОН України під № Д 08.04.16-284/02

Затверджено рішення спеціалізованої вченої ради про присудження наукового ступеня доктора наук рішенням атестаційної колегії МОН України від «12» 05 20 16 року . N503

Видано диплом 02 005482
(серія, номер)

/Начальник відділу *[Signature]*
(підпис) (прізвище, ініціали)